

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 32Ps/13/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6113226059
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Steinsdorferová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2014:6113226059.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, v konaní pred sudcom Mgr. Ingrid Steinsdorferovou, v právnej veci starostlivosti o V. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX, G. G., zastúpená opatrovníkom Mestom Banská Bystrica, so sídlom Československej armády 26, Banská Bystrica, na návrh N. Č., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. X.Ô. XX, za účasti S. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX, G. G., Z. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX, G. G. a prokurátora, o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony a ustanovenie opatrovníka, takto

r o z h o d o l :

Súd V. A., nar. XX. XX. XXXX p o z b a v u j e spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu.

Súd u p ú š ť a od doručenia tohto rozhodnutia V. A., nar. XX. XX. XXXX.

Súd V. A., nar. XX. XX. XXXX u s t a n o v u j e opatrovníka Mesto Banská Bystrica, ktorý je oprávnený menovanú zastupovať v styku pred všetkými štátnymi orgánmi, organizáciami, fyzickými, právnickými osobami, súdmi a preberať v jej mene dôchodok a spravovať jej majetok.

Opatrovník je o p r á v n e n ý na všetky úkony, ktoré sú bežné a úkony, ktoré nie sú bežné, sa vyžaduje súhlas poručenského súdu.

Opatrovník je p o v i n n ý každý rok vždy k 30. 06. a 31. 12. predkladať súdu vyúčtovanie o V. A., nar. XX. XX. XXXX a nakladaní s majetkom.

Opatrovník je p o v i n n ý vykonávať svoje povinnosti riadne a pri ich výkone dbať na pokyny súdu.

Trovy tohto konania z n á š a štát.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 18. 09. 2013 domáhala pozbavenia spôsobilosti na právne úkony svojej sestry V. A., nar. XX. XX. XXXX s odôvodnením, že u jej sestry sa v priebehu niekoľkých rokov prejavujú príznaky duševnej choroby, v dôsledku ktorej bola aj liečená na psychiatrickom oddelení v nemocnici v H.. Navrhovateľka zároveň žiadala, aby bola ustanovená za opatrovníčku svojej sestry.

Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32Ps/13/2013 - 12 zo dňa 09. 12. 2013 bol V. A., nar. XX. XX. XXXX ustanovený opatrovník pre konanie o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony Mesto Banská Bystrica, ktorý s ustanovením do funkcie súhlasil. Vo svojich písomných vyjadreniach

opatrovník uviedol, že rodičia V. A. nie sú spôsobilí vykonávať funkciu opatrovníka. Zo správy terénnych sociálnych pracovníkov bolo zistené, že po prepustení V. A. zo psychiatrickej liečebne v E. jeden zo susedov videl menovanú neprimerane sa správať, pričom jej správanie prirovnal k správaniu, ktoré sa prejavovalo aj pred hospitalizáciou. Z uvedeného vyplýva, že ani jeden z rodičov nevedel zabezpečiť menovanej potrebnú starostlivosť. Na základe evidencie z oddelenia daní a poplatkov Mestského úradu Banská Bystrica bolo zistené, že voči Z. Y. mesto eviduje daňový nedoplatok na dani z nehnuteľnosti za rok 2014. Za predchádzajúce roky nie je voči Z. Y. vedený žiadny nedoplatok. Vo výpovedi opatrovník uviedol, že u V. A. je návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony dôvodný. Poukázal na to, že rodičia menovanej nie sú schopní vykonávať riadne funkciu opatrovníka a v rodine menovanej nie je žiadna blízka osoba vhodná pre vykonávanie tejto funkcie. Z tohto dôvodu opatrovník navrhol, aby súd menovanej ustanovil za opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj z dôvodu, že na základe posudku o odkázanosti je u menovanej stupeň odkázanosti 6 a v pôsobnosti ktorého je práve zariadenie s takýmto stupňom odkázanosti. Ďalej uviedla, že v prípade pozbavenia spôsobilosti na právne úkony u menovanej je Mesto Banská Bystrica ako aj Banskobystrický samosprávny kraj v rovnakom postavení, pretože nie je umiestnená v žiadnom zariadení, ale žije u svojich rodičov.

Na základe návrhu navrhovateľky prednesenom na pojednávaní dňa 03. 06. 2014 súd uznesením č. k. 32Ps/13/2013 - 72 zo dňa 04. 07. 2014 pribral do konania S. Y., nar. XX. XX. XXXX, otca, a Z. Y., nar. XX. XX. XXXX, matku menovanej do konania z dôvodu, že ide o osoby z rodinného prostredia V. A.. Rodičia menovanej súhlasili s tým, aby v prípade pozbavenia spôsobilosti menovanej na právne úkony boli ustanovení do funkcie opatrovníka a zároveň predložili súdu aj výpis z registra trestov.

S. Y. vo svojej výpovedi uviedol, že V. A. je jeho dcéra. Navzájom majú dobrý vzťah. Má plnú spôsobilosť na právne úkony, lieči sa v psychologicko-ambulancii v centre liečby drogových závislých. Liečba mu bola nariadená súdom na protialkoholickom oddelení. Voči nemu neprebiehalo žiadne trestné ani priestupkové konanie. Jeho povest' v mieste bydliska je dobrá, má dobré susedské vzťahy, je tri roky nezamestnaný. Dcéra bola hospitalizovaná v nemocnici, avšak nevedel o tom, preto ju ani nebol navštíviť. O jej hospitalizácii sa dozvedel až vtedy, keď ju prepustili z nemocnice dňa 06. 07. 2014. O dcéru sa stará teraz spolu s manželkou Z. Y., býva s nimi v ich dome. Okrem rodičov a sestry, ktorá je navrhovateľkou, V. A. nemá žiadnu blízku osobu. Nemá žiadnych iných súrodencov, je rozvedená. Z manželstva pochádza jedna dcéra, ktorá bola zverená otcovi, bývalému manželovi V. A.. Menovaná nie je so svojou dcérou v kontakte. Menovaná má ešte starú matku, ktorá žije na východnom Slovensku v obci I.Š., má 86 rokov, a krstného syna. O V. A. sa nikto nezaujíma. Súhlasí s tým, aby bol ustanovený do funkcie opatrovníka.

Z. Y. vo svojej výpovedi uviedla, že súhlasí, aby bola svojej dcére V. A. ustanovená za opatrovníka. Majú spolu dobrý vzťah. Má plnú spôsobilosť na právne úkony, je bezúhonná, nikdy sa voči nej nevedlo trestné ani priestupkové konanie. Je invalidná dôchodkyňa, ale jej stav jej nebráni vykonávať funkciu opatrovníka. Zhodne s manželom S. Y. uviedla, že o poslednej hospitalizácii dcéry, ktorá sa skončila dňa 06. 07. 2014, nemala vedomosť. Teraz sa dcéra nachádza v ich domácnosti a nikto z rodiny sa o ňu nezaujíma.

Dňa 17. 12. 2012 v zmysle § 35 ods. 2 písm. a) O. s. p. do konania vstúpil prokurátor, ktorý uviedol, že vlastným šetrením zistil, že Z. Y. bola rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/103/2011 zo dňa 12. 12. 2011 uznaná vinnou z prečinu krádeže. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/103/2011 zo dňa 14. 01. 2013 bolo uznané, že Z. Y. je účastná amnestie prezidenta SR zo dňa 02. 01. 2013. S. Y. má od roku 2009 dva záznamy o priestupkoch. Dňa 16. 03. 2010 bolo voči nemu vznesené obvinenie pre spáchanie trestného činu poškodzovania cudzej veci a vec bola predložená prokuratúre s návrhom na podanie obžaloby. Prokurátor uznesením sp. zn. 1Pv 714/09 - 13 zo dňa 11. 06. 2010 zastavil trestné stíhanie obvineného, pretože v zmysle znaleckého posudku bol obvinený v čase spáchania skutku nepríčetný vzhľadom na to, že bola u jeho osoby diagnostikovaná paranoidná psychóza, prítomná už počas spáchania skutku. Trvanie ochorenia u S. Y. preukazuje aj uznesenie sp. zn. 1Pv 442/08, kde bolo z rovnakých dôvodov zastavené trestné stíhanie vedené pre prečin nebezpečného vyhrážania. Rodičia V. A. nie sú schopní zabezpečiť riadnu starostlivosť o svoju dcéru, pretože by nespĺňali účel opatrovníctva. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby do funkcie

opatrovníka bolo ustanovené Mesto Banská Bystrica. Disponovanie zariadeniami domovov sociálnych služieb nezakladá príslušnosť vyššieho územného celku pôsobiť vo funkcii opatrovníka. Pokiaľ ide o samotný návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony V. A., prokurátor s ním súhlasil a uviedol, že menovanú je potrebné pozbaviť spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, opatrovníka, prokurátora, znalkyne, oboznámením sa s prepúšťacou správou V. A., správou o povesti na navrhovateľku z miesta bydliska, pracovnou charakteristikou navrhovateľky, vyjadrením Psychiatrickej nemocnice E., výpisom z registra trestov Z. a S. Y., pracovnou charakteristikou na navrhovateľku, vyjadrením opatrovníka, výsledkami lustrácie vykonanej Okresnou prokuratúrou Banská Bystrica, žiadosťou o posúdení odkázanosti, posudkom o odkázanosti, rozhodnutím o priznaní sociálnej služby, vyhlásením o majetku V. A., žiadosťou o zabezpečení poskytovania sociálnych služieb, vyjadrením prokuratúry, vyjadrením Obvodného oddelenie Policajného zboru Banská Bystrica - Západ, uznesením Okresnej prokuratúry Banská Bystrica sp. zn. 2Pv 278/2010 - 19, znaleckým posudkom zapísaným v znaleckom denníku pod č. 19/2014 zo dňa 28. 03. 2014 a zistil nasledovný skutkový stav:

Navrhovateľka je sestrou V. A., nar. XX. XX. XXXX, ktorá v detstve prekonala zápal mozgových blán. Keď sa v roku 2001 rozviedla, bola liečená v H. a aj v E.. Navrhovateľka nevedela uviesť, akou chorobou presne sestra trpí a ako sa prejavuje. Na základe informácií od matky vie, že jej sestra rozpráva bludy, po nociach sa túla a cez deň vykrikuje nezmysly. Nevedela uviesť, či V. A. je orientovaná v čase, priestore, či pozná súčasnú menu alebo či vie hospodáriť s finančnými prostriedkami. Od matky vie, že jej sestra vie písať, čítať a počítat. Či by jej sestra porozumela obsahu doručovanej písomnosti, sa nevedela vyjadriť. Myslí si, že jej sestra je schopná viesť domácnosť sama. Ovláda domáce práce, je schopná mať vlastný denný režim a viesť si evidenciu prehliadok u lekára. V prípade, že by súd jej sestru pozbavil spôsobilosti na právne úkony, uviedla, že by nemohla byť jej opatrovníkom z dôvodu, že sama vychováva päť detí a nebýva so sestrou v spoločnej domácnosti.

Z výpovede znalca z odboru zdravotníctvo - psychiatria S.. V. X. a vypracovaného znaleckého posudku zapísaného v znaleckom denníku pod č. 19/2014 zo dňa 28. 03. 2014 súd zistil, že znalkyňa vypracovala znalecký posudok na základe dostupnej zdravotnej dokumentácie a jej vlastného vyšetrenia. Posudzovaná bola vyšetrená 12. 03. 2014 v Psychiatrickej nemocnici E., kde bola umiestnená. Posudzovaná bola hospitalizovaná aj na psychiatrickom oddelení Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici ako aj v Psychiatrickej nemocnici E.. Prvá hospitalizácia bola v Banskej Bystrici v októbri 2010, kedy u posudzovanej bola diagnostikovaná paranoidná schizofrénia. Druhá hospitalizácia bola od 13. 08. 2013 pre relaps duševného ochorenia. Posudzovaná bola na obidve hospitalizácie privedená policajným zborom. Pri znaleckom vyšetrení posudzovaná vcelku spolupracovala, ale validné údaje osobnej, rodinnej, pracovnej, sociálnej anamnézy nebolo od nej možné získať. V klinickom obraze dominovali výrazné poruchy myslenia. Myslenie bolo inkohorentné, autistické, paralogické, s prítomnými paranoidnými perzekučnými bludnými obsahmi, bludná nálada. Ďalej boli prítomné poruchy emotivity, afektivity, dekoncentrácie, redukcia záujmov a anozognózia. Zhrnutím dostupnej zdravotnej dokumentácie a vlastného vyšetrenia znalkyňa dospela k záveru, že u posudzovanej sa jedná o reziduálnu schizofréniu, čiže chronickú paranoidnú schizofréniu už s ťažkým postpsychotickým defektom osobnosti. Vzhľadom k tomuto duševnému ochoreniu, ktoré je trvalé a liečbou neovplyvniteľné, znalkyňa odporučila pozbavenie spôsobilosti na právne úkony. Vzhľadom k jej duševnému stavu znalkyňa neodporučila doručovanie písomnosti ani osobný výsluch pred súdom.

Podľa § 10 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 187 ods. 2 O. s. p. od výsluchu vyšetrovaného môže súd upustiť, ak nemožno tento výsluch vykonať vôbec alebo bez ujmy na zdravotnom stave vyšetrovaného.

Podľa § 189 O. s. p., súd môže rozhodnúť, že upustí od doručenia rozhodnutia o spôsobilosti na právne úkony, ak by doručenie mohlo na adresáta pre jeho duševnú poruchu pôsobiť nepriaznivo alebo ak adresát nie je schopný význam rozhodnutia pochopiť.

Podľa § 189a ods. 1 O. s. p., v rozhodnutí o pozbavení alebo obmedzení spôsobilosti na právne úkony súd určí opatrovníka podľa § 192 tomu, kto bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená.

Podľa § 27 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

Podľa § 192 O. s. p., súd je povinný postarať sa o to, aby bol ustanovený opatrovník osobám, ktoré ho podľa zákona musia mať. V uznesení, ktorým súd ustanovuje opatrovníka, uvedie i rozsah opatrovaneckých práv a povinností.

Pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony súdom je opatrenie v záujme tých, ktorí nemajú možnosť ovládať svoje konanie alebo posúdiť jeho následky. Predpokladom na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka je: 1.) skutočnosť, že fyzická osoba trpí duševnou poruchou, 2.) duševná porucha fyzickej osoby je dlhodobejšieho charakteru, nie je len prechodná, 3.) fyzická osoba nie je vôbec schopná robiť právne úkony v dôsledku duševnej poruchy. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že V. A., nar. XX. XX. XXXX trpí reziduálnou schizofréniou, t. j. chronickou paranoidnou schizofréniou s ťažkým postpsychotickým defektom osobnosti, pričom ide o stav trvalý, liečbou neovplyvniteľný, v dôsledku ktorého nie je schopná robiť právne úkony, ovládať a posúdiť svoje konanie, nakladať s finančnými prostriedkami, zaobstarávať si veci bežnej potreby, postarať sa o svoje osobné veci. Súd mal tak splnené všetky predpoklady pre pozbavenie spôsobilosti na právne úkony V. A. Ö., a preto návrhu navrhovateľky vyhovel a jej sestru V. A. pozbavil spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu.

Súd na odporúčenie znalkyne v zmysle § 187 ods. 2 a § 189 O. s. p. upustil od doručenia tohto rozhodnutia V. A., nar. XX. XX. XXXX a jej výsluchu pred súdom, nakoľko by nebola schopná pochopiť účel súdneho konania, ako aj význam doručovanej písomnosti.

V zmysle § 189a ods. 1 O. s. p. s konaním o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony je spojené konanie o ustanovenie opatrovníka. Z výpovede navrhovateľky a opatrovníka pre konanie súd zistil, že navrhovateľka je sestrou V. A., ktorá sa sama stará o päť detí. Navrhovateľka nebýva so svojou sestrou v jednej domácnosti a aj preto v prípade pozbavenia spôsobilosti na právne úkony nemá záujem o funkciu opatrovníka. Rodičia V. A. s ňou žijú spoločne v jednej domácnosti. Otec S. Y. je nezamestnaný, dvakrát sa voči nemu viedlo trestné stíhanie, ktoré však bolo voči nemu zastavené z dôvodu, že v čase spáchania skutku bol nepříčetný. Matka Z. Y. je invalidná dôchodkyňa, bola uznaná vinnou z prečinu krádeže a následne jej pre tento trestný čin bola udelená amnestia prezidenta. Aj napriek ich súhlasu s ustanovením do funkcie opatrovníka ich súd nepovažuje za osoby vhodné pre túto funkciu. Súd má pochybnosti o ich spôsobilosti zabezpečiť starostlivosť o V. A., ako aj o ich schopnosti spravovať majetok menovanej v jej záujme. Iné osoby z rodinného, pracovného, kultúrneho či iného blízkeho prostredia V. A. neboli zistené. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že ani navrhovateľka, ani rodičia V. A. nespĺňajú všetky zákonom stanovené predpoklady pre výkon funkcie opatrovníka. Vzhľadom na uvedené súd do funkcie opatrovníka V. A. ustanovil tzv. verejného opatrovníka Mesto Banská Bystrica, ktoré s tým súhlasilo. Jeho tvrdenie, že vhodnejším opatrovníkom sa javí Banskobystrický samosprávny kraj z dôvodu, že disponuje zariadením, kde by mohla byť V. A. na základe rozhodnutia vyššieho územného celku umiestnená, a teda, že z tohto dôvodu by vykonával funkciu opatrovníka menovanej lepšie, je nedôvodné. Mesto aj vyšší územný celok sú povinné pri výkone samosprávy povinné postarať

sa o svojich obyvateľov bez ohľadu na to, či disponujú alebo nedisponujú dostatočnými personálnymi, technickými či organizačnými možnosťami. Mesto aj vyšší územný celok má právnu subjektivitu. Mesto v konaní preukázalo, že je v jeho možnostiach vykonať opatrovníka V. A., nakoľko z vlastnej iniciatívy vykonalo sociálne šetrenie v domácnosti menovanej a jej susedov. Súd preto Mesto Banská Bystrica ustanovil do funkcie opatrovníka pre V. A.. Súd má za to, že Mesto je schopné vykonávať funkciu opatrovníka v najlepšom záujme menovanej a konať v jej najlepšom záujme, nakoľko už v súčasnosti disponuje dostatočnými informáciami o V. A. a zamestnáva osoby s potrebným vzdelaním.

V zmysle § 192 ods. 2 O. s. p. súd zároveň vymedzil rozsah opatrovaneckých práv a povinností Mesta Banská Bystrica.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 191 ods. 1 O. s. p. tak, že trovy tohto konania znáša štát.

Účastníci konania po vyhlásení rozhodnutia a poučení o opravnom prostriedku sa vzdali práva podať odvolanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, písomne v piatich vyhotoveniach.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, kto ho robí - odvolateľ, ktorej veci sa týka, v akom rozsahu odvolateľ napáda rozhodnutie, v čom je rozhodnutie alebo postup okresného súdu nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť), uviesť dátum a podpis.

Vzhľadom k tomu, že po vyhlásení a odôvodnení rozhodnutia účastníci zhodne uviedli, že sa vzdávajú práva podať vo veci opravný prostriedok, bolo by prípadné odvolanie právne neúčinné.